

Pojken

Meira Ahmemulic

I

De hade klippt navelsträngen, tvättat honom, vägt och mätt honom.

Hans föräldrar hade hållit honom.

- Han ser så levande ut, sa hans mor.
- Barnet borde gråta, sa hans far.

Tester på den lilla kroppen gav motsägelsefulla resultat. Hans hjärta stod stilla, samtidigt växte det. Hans kropp svarade inte på någon behandling, samtidigt var barnets tillväxt normal. Läkarna var oeniga, var han död eller levde han? De prövade olika metoder att återuppliva pojken, letade efter det som närde honom. Ansträngningarna var förgäves. Pojken visade tecken på liv, han visade tecken på död. De kunde inte förklara det på annat sätt.

– Han behöver inte vård, sammanfattade läkaren hans tillstånd för föräldrarna. De fann beskedet lugnande, positivt. Pojken var inte sjuk.

De tog hem honom. Det hade de rätt till.

Hans kropp var varken varm eller kall. Han utstrålade ingen värme och utsöndrade ingen lukt. De behövde inte besvära sig med att byta blöjor eller hålla honom ren. Pojken var som en möbel, tänkte hans far, lättskött. Snart skulle de bli tvungna att köpa en större säng till honom. En gång, när pojken var tre år gammal, hade han tagit en nål och stuckit i det mjuka köttet på sonens långfinger. När inget blod kom hade han tagit ett rakblad och skurit i den lilla armen. Ett par dagar senare smög han i natten med en ficklampa och slog den i huvudet på sin liggande son. Han ville ge honom ett blåmärke. Om sommaren när de körde ut pojken på verandan i den sjukhussäng de köpt för att enkelt kunna rulla honom genom husets olika rum, höll sig myggen på avstånd. *Det* skrämde fadern. Annars fanns det inget kusligt med barnet. Han utstrålade ingen närvaro, inget övernaturligt, ingenting.

Efter den första förvirringen fattade hon det enda möjliga beslutet; när pojken vaknade ur sin Törnrosasömn skulle han inte få uppleva att han gått miste om något. Varje dag klädde hon honom. Naken, under ett lakan, såg han ut som en död. Hon läste för honom, först barnböcker och godnattsagor, senare alla böcker i läroplanen, dagstidningar och romaner. Hon bestämde att han skulle lära sig tyska och senare franska. Till frukost spelade hon klassisk musik, lunchen bestod av jazz, middagen varierades, opera eller ibland en musikal för att lätta upp stämningen. Hon intog alla sina måltider i sonens rum och intalade sig att de lyssnade tillsammans, att musiken gjorde honom mätt. De stunder hon inte var hos honom oroade hon sig för att han hade tråkigt, trots att hon alltid lät radion stå på i hans rum. Han upptog hennes tid, tankar, omsorger. Varje söndag innan hon gick till sängs vägde hon och mätte sonen, försäkrade sig om att han växte som han skulle.

De anpassade sig till det kravlösa barnet. Genom sina uppoffringar hoppades de blidka Gud till att *väcka* pojken. Att det fanns uppenbara fördelar med sonens tillstånd var de överens om, pojken var fri från bekymmer och krav, stod över oförätter, slapp att ha dåligt samvete och att ta hänsyn till andra. Det som bekymrade dem var frågan om pojkens själ. Han var på ett sätt redan död. Kunde han bli mer död? Hade hans själ, av en ondskefull slump, fastnat i den livlösa kroppen? Tänk om deras son var en kropp utan själ. För detta oroade de sig mest av allt.

Pojkens status sysselsatte många. Kunde en och samma kropp vara död och levande samtidigt? Var gick gränsen mellan döda och levande?

Han andades inte, blödde inte, åt inte, sov inte, skrattade inte. Han reagerade inte på kärlek och inte på grymheter. Men han växte. Håret blev längre. Naglarna. De turades om att klippa dem.

II

Hon vill ha honom högt. Marken är en smitta som drar honom nedåt, han får inte nudda den. Det började när sjukhuset ville dödförklara pojken. Begrava honom. I en kista som snart hade blivit för liten. Jorden blev hotfull, den sträckte sig efter pojken för att sluta sig om honom. Som om han hörde hemma där.

Till en början promenerar hon med honom i barnvagn. Under filten ser det ut som om han sover. När pojken blir större får de inte vara ifred. Nyfikna människor tror att pojken är en docka och att hon behöver hjälp. De flyttar till takvåningen i det högsta hus hon hittar. Hit når varken människors blickar eller den sugande jorden. Från panoramafönstret har han god utsikt över hela staden, ända till skogen där bebyggelsen tar slut. Hon kan inte bevisa det, men hon vet att pojken kan se och kan zooma in på gatunivå. Som ett teleobjektiv.

Hon är fotograf till yrket, ändå dröjer det innan hon vågar fotografera pojken. När hon betraktar fotokopiorna förstår hon varför. Han föddes som bild. Bildens orörlighet är naturlig. Pojken lever på hennes bilder. De bekräftar honom. Hans stillhet får mening. Att fotograferas, reproduceras. Han är den fulländade bilden. Sluten i sig själv. Utan referenser. Förslagor. Han är bilden och kameran på samma gång. Varje morgon öppnar hon hans ögonlock, de är som slutaren på hennes kamera. På kvällen stänger hon dem. Långsamt inser hon betydelsen av sin upptäckt, och vad hon har framför sig. Han är en bild som ska ta en livstid att uppleva. En bild som inte är genomskinlig, med en dold yta som minst motsvarar den synliga ytan. Denna bild definieras inte av betraktarens perception, och begränsas inte av tre dimensioner. Alla bilder är lika mycket värda, har samma rättigheter att ställas inför en kritisk publik. *Den felaktiga bilden förvirrar, den riktiga hjälper.* Hennes uppgift är att dokumentera pojken för eftervärlden. Han är hennes mästerverk, ett konstverk, som när det är klart kommer att kräva en livstid att se. Hon filmar honom dygnet runt. Inte en minut missar hon. Åtta stativ med åtta videokameror roterar i grupper om fyra var tredje timme så att alla ytor täcks. Pojkens säng står på ett podium, den ramar in ansikte, kropp, påminner om ett altare. Det finns inga döda vinklar. Studiolampor lyser dag som natt i rummet. Varje morgon håller hon upp en dagstidning framför kamerorna med dagens datum synligt. Skötsel av kameror, arkivering och märkning av inspelade band upptar all hennes tid.

Hon slutar stänga pojkens ögonlock så att han kan möta sin publik med öppna ögon. Han stirrar alltid in i kameran. Åtminstone ser det ut så. Hennes föresats är att i minsta detalj skildra den orörliga bildens expanderande yta. Hon kommer att dö innan uppgiften är fullbordad. Arbetet är slitsamt, hon kan inte sova långa stunder eftersom kamerorna måste laddas med nya kassetter varje timme. Hon går knappt ut. För att förvara de inspelade banden hyr hon ytterligare en lägenhet på samma våningsplan. Innan de sista krafterna lämnar henne försöker hon hitta någon som kan ta över arbetet. Hon fastnar för Fred, en ung ambitiös pojke med konstnärsambitioner. Fred behöver pengarna och tror att detta kommer att bli hans stora genombrott på konstscenen. Hon litar på hans girighet, bilden måste förbli en hemlighet tills exponeringen är fullbordad. Om Fred offentliggör något innan dess tillfaller arkivet ett forskningsinstitut, han förlorar alla rättigheter till materialet, och sitt underhåll.

När hon inte längre orkar upp ur sängen, flyttar Fred in i våningen. Ett par dagar senare ringer han begravningsbyrån. Pojken reagerar inte på hennes bortgång. Nu är Fred den ende som ser honom. Fred viger sitt liv åt att bevara den *första riktiga bilden*. Han systematiserar och digitaliserar dokumentationen av pojken, vilket gör att han inte är bunden till lägenheten. Men det oförlösta mästerverket hindrar honom att tänka på annat. Hans måleri avstannar, han förlorar sina vänner och hans sociala liv upphör. Allting kretsar kring pojken. Han börjar titta på de tidiga inspelningarna. En oroande fråga börjar växa inom honom.

III

Det tar längre tid att se banden än det tar att göra dem. Efter tre år har han knappt tagit sig igenom två år av inspelningar. Sedan länge har han konstaterat att bilden inte säger mer än tusen ord. Han vill locka fram bildens *egen röst* och överväger att låta hypnotisera pojken. Det måste gå att tränga igenom ytan. Ju mer Fred tittar desto osäkrare blir han på vad det är han ser. Bilden måste avbilda något: människan, en tanke, idé, ett tillstånd. Freds sätt att närma sig det ogripbara är att måla. Iaktta, absorbera, sedan åskådliggöra, beskriva, förmedla. I flera år målar han pojken. Han prövar olika tekniker och material, akvarell, gouache, tempera, olja, utan att lyckas återskapa bildens dominerande färg, en blek, gulaktig yta av smuts. Med en polaroidkamera tar Fred närbilder på färgen, studerar den noga. Tusentals smutsfläckar, olikfärgade, små som sandkorn utgör pojkens hudfärg. Han sätter upp bilderna på väggarna tills rummet är täckt av pojkens hud.

Med en mjuk pensel av mårdhår målar Fred över bilden med guldfärg. Försiktigt, för att inte skada bilytan, täcker han alla synliga ytor. När han är klar upptäcker han att färgen har skapat en metallisk yta på pojkens hud. Instinktivt ångrar han sig och försöker tvätta bort färgen, men den har sugits upp av bilytan, slutit sig om pojken. Bandupptagningarna från de närmaste dagarna visar en liggande pojke av guld. Fred drar fingrarna över pojken, ytan är alldeles slät, samma temperatur som tidigare, varken kall eller varm. Med hjälp av inspelningar och porträtt som han målat av pojken börjar det krävande arbetet med rekonstruktionen av bilden. Först grundar han den glansiga ytan med ett tunt lager av matt ockra, oljefärg utspädd med terpentin. Sedan lägger han på flera lager färg blandad med linolja. Polaroiderna är till hjälp, han har fotograferat huden på hals, händer, lår, armbågar, fötter, öron etc. Redan efter ett par veckor har han återställt bilden, men oroar sig för att någon ska upptäcka att den är en förfälskning. Pojkens hud expanderar, skrynklar sig, naglar, hår, ögonfransar och ögonbryn växer. Överallt där oljefärgen spricker och guldfärgen tittar fram fyller Fred i med färg. Varje dag bättrar han på sitt verk. Han vaknar, undersöker bildens förändring, därefter börjar det noggranna restaurerandet av bilden. Pojken har aldrig varit sig så lik som han är nu.

Genom att dagligen återställa bilden döljer Fred förändringarna, oljemålningens långsamma förfall skiljer sig från bildens egna förskjutningar. Men Fred finner det svårt att med penseln iscensätta pojken åldrande. Efter ett par år blir sprickorna i färgen mer sällsynta, tills de börjar ändra karaktär, färgen flagnar, spänningar orsakar stora sprickor i de undre färglagren, det översta lagret förlorat sin spänst. Fred fyller i med tjocka lager av färg, spänner ytan, återför bilden till sitt ursprungliga skick. Hans uppgift är att hålla bilden vid liv.

IV

Lägenheten ligger högst upp, fyra rum och kök. Två av rummen är fulla med videoband, i det tredje rummet som tycks ha använts som ateljé hittar polisen en kropp mellan en sliten skrivbordstol och ett staffli med en stor duk. Mannen identifieras som Fred Rubins, konstnär och innehavare av lägenheten. Den andra kroppen ligger i en säng av mässing på ett podium omringat av videokameror på stativ. Identitet okänd. Scenen liknar motiven på flera av de tavlor som hittas i lägenheten. I en av målningarna står konstnären i ateljén framför ett staffli och arbetar på en stor målning, han tittar mot podiet där pojken ligger. Man ser endast baksidan av duken. Målningen är gjord ur pojkens perspektiv, som trots att han befinner sig utanför duken upplevs som huvudperson. På en annan målning sitter konstnären i det öppna fönstret med penseln i den högra handen och en cigarett i den andra. Staffliet står en bit bort, också denna gång är dukens baksida riktad mot betraktaren. Konstnären tittar på betraktaren som sammanfaller med pojken. På en tredje målning sitter konstnären i stolen, bakom duken, som om han gömmer sig. Ett dussintal tavlor med liknande motiv undersöks i syfte att fastställa de två männens relation till varandra. Grannarna i huset vet lite om männen som bott 50 år i samma hus. Den rättsmedicinska undersökningen visar att de har dött ungefär samtidigt. Hjärtstillestånd. Obduktionsrapporten fastställer döden till natten mellan tisdag och onsdag. Men två vittnen har observerat Fred då han lämnade sin bostad på torsdagen. Han var alltid ute på torsdagar. Han har gått till soprummet, sedan har han gått ut och handlat, alltid i samma mataffär, ett par kvarter mot centrum. Banden och kamerorna har han beställt via postorder. Om Fred vet man inte mycket, han avslutade en konstnärlig utbildning på en av landets högskolor vid 25 års ålder, därefter var han under ett par år aktiv med utställningar på mindre gallerier och några gruppställningar. Han var en lovande målare som gick under jorden innan han fyllt trettio. Det enda spår som Fred har lämnat efter sig är ett par bilder köpta av en mindre betydelsefull samlare, självporträtt av den unge konstnären målade under hans tid som konststuderande. Men porträtten ser ut att avbilda den döde pojken. I en av målningarna står han framför ett staffli, tittar förbi duken, rakt på betraktaren. På de övriga porträtten ligger han i en soffa, och i en säng, blicken är intensiv, nästan hotfull. Likheten mellan männen gör att polisen drar slutsatsen att pojken och Fred Rubins varit släktingar.

Senare hittar man en lägenhet till i huset i Freds namn, tre rum och kök har använts som arkiv för videoband. Det totala antalet uppskattas till mer än fyrahundratusen. Man överlåter banden till den tekniska avdelningen som gör stickprov. Banden visar den döde pojken som man fann honom, liggande i sängen. På varje band ser det ut som om han filmats strax efter dödsögonblicket, som om han dött gång på gång. Enligt rättsläkarens rapport har han fått borra sig igenom flera centimeter tjock oljefärg och ett lager av guld för att nå kroppen.